

Sammanfattning av rapport

Rekrytering av internationell kompetens

Författare:

Jonas Öhlin, DAMVAD Analytics

Samuel Palmquist, DAMVAD Analytics

Detta dokument är en sammanfattning av rapporten "Rekrytering av internationell kompetens - Arbetskraftsinvandringens betydelse för svenska företag" (Svenskt Näringsliv 2016).

December 2008 infördes nya regler för arbetskraftsinvandring till Sverige. Reformen syftade till att underlätta för personer utanför EU/EES att komma till Sverige för att arbeta. Den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen upphörde och istället blev utgångspunkten de enskilda arbetsgivarnas bedömning av arbetskraftsbehovet. Det nuvarande regelverket brukar betraktas som ett av de mest liberala inom OECD och inga kvoter av specifika yrkeskompetenser kan fyllas.

En större öppenhet för arbetskraftsinvandring gentemot omvärlden har enligt national-ekonomisk teori stora fördelar. Mindre rigida gränser mellan länder och ökade möjligheter för individer att finna relevanta arbeten och förbättra sina ekonomiska villkor ger upphov till bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Möjligheter för företag att finna relevant kompetens i andra länder ökar förutsättningar för verksamheter att bemannas med personer som tillför största möjliga nytta i form av ökad produktion.

I denna studie kartläggs företag som rekryterat arbetskraftsinvandrare från länder utanför EU/EES under perioden 2009–2013. Undersökningen syftar till att ge insikt i vilka företag som anställer arbetskraftsinvandrare samt vilken betydelse den internationella arbetskraften har för dessa företag.

Studien har genomförts utifrån två olika metodansatser – en statistisk analys samt intervjuer med företag som anställt arbetskraftsinvandrare. Den statistiska analysen baseras på unik data där företag som rekryterat arbetskraftsinvandrare identifierats och studerats utifrån registerdata. Vi har även identifierat en kontrollgrupp bestående av företag med liknande egenskaper som de företag som rekryterat arbetskraftsinvandrare. Därefter har de båda företagsgruppernas utveckling följts över tid. De skillnader som vi med statistisk signifikans uppmäter mellan mottagarföretag och kontrollgrupp ger en indikation på hur rekrytering av arbetskraftsinvandrare påverkar de mottagande företagen.

Vilka egenskaper har företag som rekryterar arbetskraftsinvandrare?

Vi har identifierat ungefär 7 000 företag som rekryterat närmare 52 000 arbetskraftsinvandrare under perioden 2009–2013. Nästan tre av fyra företag som anställt arbetskraftsinvandrare är beläget i något av storstadslänen (Stockholm, Västra Götaland och Skåne). Företag som rekryterar arbetskraftsinvandrare är oftast verksamma inom sektorerna *hotell- och restaurang* samt *handel*. *Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik* samt *informations- och kommunikationsverksamhet* är två sektorer där mer högkvalificerade individer är verksamma och relativt många företag som anställer arbetskraftsinvandrare identifierats.

De flesta företag har under perioden anställt en enskild arbetskraftsinvandrare. Tre av fyra identifierade företag har endast anställt arbetskraftsinvandrare ett enskilt år under perioden 2009–2013. Nästan nio av tio företag har tagit emot högst tre arbetskraftsinvandrare under samma period. Endast två procent av företagen har rekryterat arbetskraftsinvandrare under samtliga fem studerade år. Således anställer relativt få företag arbetskraftsinvandrare på regelbunden basis.

I Tabell 1 nedan jämförs nyckeltal för mottagare av arbetskraftsinvandrare med (i) samtliga svenska företag samt (ii) den identifierade kontrollgruppen.¹

Tabell 1. Matchningsprocess.

Variabel	Skillnad mellan mottagare av arb.krafts. inv och samtliga svenska företag	Skillnad mellan mottagare av arb.krafts.inv och identifierade tvillingföretag
Omsättning (logaritmerad)	1,52*** (0,03)	0,01 (0,03)
Antal anställda (logaritmerad)	1,78*** (0,01)	0,01 (0,03)
Produktivitet (tkr)	203,84*** (19,33)	2,91 (6,78)
Export	0,21*** (0,00)	0,00 (0,01)
Ålder	-0,79*** (0,03)	-0,01 (0,17)
Tillväxt i omsättning (%)	13,42*** (0,84)	0,20 (0,86)
Tillväxt i antal anställda (%)	16,48*** (0,33)	0,08 (0,82)

Not: *, ** samt ***, anger signifikans på 10, 5, respektive 1 procents signifikansnivå. Omsättning samt antal anställda samt omsättning i logaritmerade värden. Produktivitet definierat som förädlingsvärde per anställd. Export matchas utifrån en dummyvariabel med värde 1 om företaget exporterar för ett värde som överstiger 4,5 MSEK ett givet år.

Mottagarföretagen skiljer sig från ett genomsnittligt svenskt företag med statistisk signifikans på samtliga punkter. Mottagare av arbetskraftsinvandrare är större än ett genomsnittligt företag mätt i både omsättning och antal anställda. Vi finner även att produktivitetsnivån är högre bland mottagarföretagen. Vidare finner vi att företag som rekryterar arbetskraftsinvandrare i större utsträckning bedriver exportverksamhet jämfört med andra företag, samt att mottagarföretagen i genomsnitt är relativt unga. Tillväxttakterna för omsättning och antal anställda är betydligt högre för mottagarföretag jämfört med andra företag.

Sammanfattningsvis är mottagarföretagen relativt stora, de har god förmåga att producera samhällsekonomiska värden och de uppvisar höga tillväxttakter. Detta innebär att företagen har egenskaper som medför att de i stor utsträckning bidrar till den samhällsekonomiska utvecklingen.

I kolumnen längst till höger i Tabell 1 redovisas skillnader mellan företag som rekryterat arbetskraftsinvandrare och den identifierade kontrollgruppen. Notera att inga statistiskt signifikanta skillnader återstår mellan de båda grupperna efter matchningen. Således har en kontrollgrupp identifierats bestående av företag med samma storlek, produktionsförmåga och tillväxttakt som mottagarföretagen. Detta innebär goda förutsättningar att härleda förändringar mellan grupperna över tid till rekrytering av arbetskraftsinvandrare.

¹ För att finna en kontrollgrupp har matchningsmetoden *coarsened exact matching* (CEM) använts.

Vilka skillnader uppstår mellan mottagarföretag och kontrollgrupp efter rekryteringstillfället?

Sammanfattningsvis finner vi att rekrytering av arbetskraftsinvandrare påverkar företags förmåga att skapa samhällsekonomiska värden i positiv riktning. I Tabell 2 nedan redovisas skillnader mellan mottagarföretagen och kontrollgruppen två år efter rekryteringstillfället. Mottagarföretagen har efter denna tidsperiod 17 procent högre omsättningsnivå jämfört med kontrollgruppen. Under samma period ökar även förädlingsvärdet med 17 procent och det totala antalet anställda inom företagen ökar med 14 procent jämfört med kontrollgruppen.²

Tabell 2. Skillnad mellan mottagarföretag och kontrollgrupp 2 år efter rekryteringstillfället.

Omsättning (logaritmerad)	Antal anställda (logaritmerad)	Förädlingsvärde (logaritmerad)	Produktivitet (tkr)	Export	Årlig lönekostnad per anställd (tkr)
0,16***	0,13***	0,16***	15,15	0,03***	26,28***
(0,04)	(0,03)	(0,04)	(11,91)	(0,01)	(3,75)

Not: *, ** samt ***, anger signifikans på 10, 5, respektive 1 procents signifikansnivå. Omsättning, antal anställda samt förädlingsvärde i logaritmerad skala.

Även företagens internationaliseringsgrad ökar efter rekrytering av arbetskraftsinvandrare – sannolikheten att ett företag två år efter rekryteringstillfället bedriver exportverksamhet är tre procent högre i mottagarföretag jämfört med kontrollgruppen.

Inom företag som anställt arbetskraftsinvandrare ökar även den genomsnittliga lönekostnaden per anställd snabbare än i kontrollgruppen – vi finner således tendenser till att anställning av arbetskraftsinvandrare inte påverkar den genomsnittliga lönenivån inom företaget negativt, utan snarare i positiv riktning.

Produktivitetsnivån har utvecklats mer positivt inom mottagarföretagen jämfört med kontrollgruppen, men vi kan inte påvisa att skillnaden är statistiskt signifikant.

Positiv utveckling återfinns för företag inom ett brett spektra av branscher och inte enbart inom exempelvis högteknologiska sektorer. Således har rekrytering av arbetskraftsinvandrare ett stort värde för företag inom olika typer av verksamhetsinriktningar. Företag i hela landet påverkas positivt efter rekrytering av arbetskraftsinvandrare – dock är resultaten tydligast för företag i storstadsregioner. Rekryteringarna har störst betydelse för utvecklingen för mikroföretag med högst nio anställda.

² Koefficienterna i Tabell 2 redovisas för dessa tre variabler i logaritmerad skala vilket motsvarar en ungefärlig skillnad i procent. Exakt procentuell skillnad beräknas som $100 \times (e^{\beta} - 1)$

Vad beror skillnaderna i utveckling på?

Företagen beskriver själva att rekryteringar av motsvarande kompetens inte varit möjliga om man inte kunnat rekrytera personer på den internationella arbetsmarknaden i samma utsträckning som är möjligt i dagens system. Tillgången till det bredare arbetskraftsutbudet har varit en viktig förklaringsfaktor till bolagens utveckling och tillväxt. Specialistkompetens, mångfald och internationella erfarenheter är faktorer som tillfört stora mervärden inom mottagarföretagen. Denna beskrivning av arbetskraftsinvandringens mervärden uttrycks av företag inom olika sektorer och av olika storlek.

Företagen anser generellt att nuvarande system för arbetskraftsinvandring fungerar bra, men påpekar att bland annat bostadsbrist och långa handläggningstider är faktorer som påverkar förutsättningarna att rekrytera internationell arbetskraft negativt. Många mottagarföretag framhåller att enklare och snabbare processer för rekrytering av arbetskraftsinvandrare skulle innebära bättre förutsättningar dels för det egna företaget men även för andra företag att anställa individer på den internationella arbetsmarknaden. Då arbetskraftsinvandring har tydlig positiv påverkan på mottagande företag skulle förbättrade processer och förenklade villkor för rekrytering av arbetskraftsinvandrare innebära bättre förutsättningar även för andra liknande svenska företag att ta del av de mervärden som individer på den internationella arbetsmarknaden kan tillföra.

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00